

PRZYŁĄCZONY (83) *part praet pass pf*

przyłączony (60), **przyłączon** (23).

W formach złożonych o jasne; w formach niezłożonych: -ona; pozostałe formy niezłożone z tekstów nieoznaczających ó.

sg m N przyłączony (9), przyłączon (14); ~ (attrib) -ony (4); ~ (praed) -on (14), -ony (5); -on TarDuch, BibRadz (3), BielKron, GrzegRóżn, LeovPrzep, RejPos (2), RejPosWstaw, BudBib, ModrzBaz; -ony WujJud, SarnStat (2); -on : -ony WujNT (2:2). ◇ f N (praed) przyłączona (10), przyłączona (7), przyłączon(a) (2); -ą Mącz, KuczbKat, WujNT; -a OpecŻyw, GroicPorz, KrowObr; -a : -a BielKron (2:2), SarnStat (5:2). ◇ G przyłączon(e)j (1). ◇ A przyłączoną (1). ◇ n N (praed) przyłączoné (8), przyłączono (2) MurzHist, Leop; ~ -é (4), -(e) (4). ◇ pl N m pers przyłączeni (14); -eni (4) SarnStat, -ęni (1) RejPosWiecz², -(e)ni (9). subst przyłączon(e) (12). ◇ I m przyłączonymi (1). ◇ L przyłączonych (2).

Składnia dopełnienia sprawcy: przyłączony przez kogo (3).

Sł stp s.v. przyłączyć, Cn brak, Linde XVII w. s.v. przyłączyć.

1. Uczyniony elementem jakiejś całości, należący do niej, zjednoczony z kimś; adiunctus Mącz, Vulg, Modrz; coniunctus Vulg, Modrz; aggregatus, applicatus Mącz; congregatus, collectus PolAnt; appositus Vulg (79) : Adiunctus, Przyłączony, Przidány Mącz 178a, 149d, [305]b.

Przen (3) :

przyłączon do czego (1): profimy cie Pánie/ áby tá Swiećá w imię twoie poświęconá [...] do niebiełkiego fwiátłá byłá przyłączoná. KrowObr 88.

przyłączony czemu (2): [św. Chryzostom powiedział:] by człowiek ciáłá nie miał/ tedyby mu był Pan Bog ony dobrá gołe podał/ żadną załłoná ich niepokrywáiąc: ále iż dufzá przyłączona iełt ciáłu/ tedy być to musiało KuczbKat 110; Pánná która go nówiedziłá w ciemnicy/ iełt bołtwo dułzy Kryłtowej przyłączone [et divinitas anime coniuncta]/ ktore lutość miało HistRzym 6.

a. O osobach (też po śmierci) (38) :

przyłączon(y) do kogo, do czego, ad aliquid (3): Kto wždy iákokolwiek przyłączon bywa do żywych [Qui semper vivat Vulg Eccle 9/4]/ ma nádzyeię iełtżcze zołtác. BielKron 81v; Ale ktoby chciał wiedzic iáko dawna y wielka przyiaźń iełt miedzy domem Rákułkim, á Królmi Polłkimi trzebá fie dołóżyć piłmá, które configurował Przyłufki iáko ziazd w Prefzpurku: iáko Zygmunt Krol był przyłączony ad confoederationem aurei velleris: iáko w tym trwał SarnStat 1226, 716.

przyłączon(y) komu (4): tam ze wyąc nanas pamyątaycye a zanamy fyą pylnye modlcye yz biłmi wam bily przilęczeni a fwamy w nyebye obdarzeny. BierRaj 21, 17; Iezu ktorys łotrom był przyłączon á miedzy złołniki paliczon [I] łmiłuj) fie nadn(ami) TarDuch C4v; Tho mowi Pan Bog/ Oto ia wezmę drzewo Iozeffowe/ kthore iełt w ręce Efráimowej/ y pokolenia Iłráelłkie kthore łá ie^{mu} przyłączone Leop Ez 37/19; [SqdParysa A3].

przyłączon(y) k(u) komu, ku czemu (4): on [Bóg] iełt włłitkich rzeczy łprawtza ij krol włłego łwiata. Temum oddána/ ij ku temum przilęczone/ ij wiekuiłtá miłostíá iemu łlubiona. OpecŻyw 3v; Kázde ciáło ku podobnemu łobie będzie przyłączono á włłelki człowiek z rownym łobie łtowárzyłly fie. Leop Eccli 13/16; Papieź tedy kłátwy [na Kollegium Koleńskie] wydał/ kápláńłtwo y dołtoieńłtwo

thakież y dochod mu odiał/ [...] Lowańkie Kollegium/ thez y Biskup Vtryceński knim przyłączeni byli *BielKron* 225; Ficto offitio simulataque consuetudine adiunctus, Nie s prawą chucią ku przyiązni przilączony. *Mqcz* 127c; [Dlć tego opuści człowiek oica i matkę a będzie vprzyimie przyłączon ku żenie łwoiúi [adhaerebit uxori suae] *MurzNT Matth* 19/5].

przyłączony w co (4): Bo pomftć nie może minć tych ludzi złościwych/ Y nie będą przyłączeni w poczet łprawiedliwych. *LubPs* Bv; Przez to słowo Bratć rozumiey ty ktorzy łć przyłączeni w przymierze Pćńkie/ ktore z onym ludem vczynione było *BibRadz* I 113c *marg*; *RejPos* 30v; *BudBib* 4.*Esdr* 14/8.

W przeciwstawieniach: »wylćczon, wyrzucon ... przyłączon« (2): ć iż potym małz być wiecznie wyrzucon/ ićko niewierny/ od obliczności Pćnć łwego/ y od roskofzy wiernych iego/ ć potym małz być przyłączon w towarzłstwo tych/ ktorym on nć vpadek przyłzedł *RejPos* 30v; Bo ty będziełz wylćczon ze włzytkich/ ć nć potym będziełz przyłączon wrćdę moię/ z tymi ktorzy łć tobie rowni ćłz łię czćłfy dokończć. *BudBib* 4.*Esdr* 14/8.

Wyrażenia: »krewnością, przyjąźnić, towarzłstwem przyłączony« = *krewny, przyjaciel, towarzysz* (1): Prołłćcyć myli panye Iefu Krifte abi włłtyki [...] ktorzi ły[a] mim nyedołtoynim modłytwam polyecyly [...] ij oni ktorzi krewnołcyca [!] przijaznyć towarzłstwem albo zćdzć lyutołcy mnye łć przilćczony tako ti ktorzi yełłce łć wcyelye yako ij oni ktorzi odpocziwayć wzyemy ziwe raczil rzadzyc [...] ij [...] od włłitkich przecywnołcy bronyc a vmarle s mćk racz wibawyc *BierRaj* 17.

[»krwić przyłączony« = *krewny*: [Jowisz mćwi:] WDZięczniełmy do ćiebie włłćpili Peleufie [...] Bołł nam iefł krwić przyłączony Y znćłłego plemienić vrodzony. *SqđParysa* A3.]

»na miejsce [czyje] przyłączony« (1): gdyby z tych Woiewćdztw [...] łzełci Deputatćw nie było/ tedy ćby rćwna liczbć byđł mogłć/ nć miejsce onęgo/ ćłbo ich Polłczy Deputacić mćić byđł przyłączeni *SarnStat* 869.

Przen (8) :

przyłączon(y) do kogo, do czego (6): To łię tak zćchowałć/ ćł łć łercć one Stćteczne do gwiazd złotyeh wiecznie przyłćczone *Prot* B. *Cf Zwrot, Wyrażenie*.

przyłączon(y) ku komu, ku czemu (2): Abowiem Kćłcićł przeto bywa nćzywan cićłem Pćnć Kryłtułowym/ iż przez wiare przyłćczon bywć ku iedney głowie pćnu Kriftułowi *RejPosWstaw* 143v, [41²].

Zwrot: »przyłćczon być do ludu łwego, do ojcow swoich« = *po łmierci polćczyć się z przodkami; congregari ad patres suos, congregare se ad populos suos* *PolAnt* (2:2): A thćkze Izććk vmćrł/ y przyłćczon iefł do ludu łwego [collectus est ad populos suos] bęđć łtćrem *BibRadz* *Gen* 35/29, *Num* 31/2, *Iudic* 2/10; Abowiemći Dawid wieku łwoiego włłuzłwłzy/ Bożć rćdć zćłnćł: y przyłćczon iefł do oycow łwoich [appositus est ad patres suos] *WujNT Act* 13/36.

Wyrażenie: »przyłćczony do anjołćw« (1): [daj nam] ćbyłłmy byli przyłćczeni przes ćię do Aniołćw Bożych/ przes zallugi twoie *KrowObr* 171.

α. *Zaliczony do wspćłnoty religijnej* (11) :

przyłćczony do kogo, do czego (6): W czym nam ićwnie ć ićłnie okćzuić/ iż przeeń y niewierni łć połłwićceni ć przyłćczeni do ludu iego/ A ktemu iż mićłć być iednć owczćrnia y ieden pałtyrz.

BibRadz I 148v; *RejPos* 61v; [*Chrystus Pan*] Nie mowi tego/ ná tobie Pietrze/ ále ná tey opoce/ przez opokę pewnie/ lámego siebie rozumiejąc/ do ktore⁸⁰ wżyfcy przyłączeni/ y na nim zbudowani być máią *NiemObr* 32; Iáko pierwey kilka Pogánńkich ludzi/ ták teraz wielka moc Pogánow ielt do widziálnego kościoła przyłączona *WujNT* 443, 439. *Cf Wyrażenie*.

przyłączon(y) komu, czemu (4): Ia błogofławioności twoiey/ to ielt Stolicy Piotrowey/ obcowaniem ielttem przyłączony *WujJud* 20v; Poftánowił Pan Bog the służebność w Kofciele swoim dla tego/ áby wżytki członki przywiedzyone w iedność ciála/ á były przyłączone á poślufzne głowie swoiey Pánu Kryftułowi *RejPosRozpr* c; *WujNT* 439 [2 r.].

przyłączon(y) czym (4): *RejPosWiecz*² 92; *WujJud* 20v; [św. *Korneliusz*] okrzczony przyłączon ielt łpoleczności Chrześciánńkiego ludu: ktoremu lámym podobieńtstwem vczynekow dobrych był przyłączony. *WujNT* 439. *Cf Wyrażenie*.

przyłączony przez co (1): iáko krześciánie ielttechmy w Pánu Kryftufie/ przez zwirzchowne tylko złączenie w ciało iego/ ktory ielt kościoł á zebranie wiernych/ ktorym złączeniem w imię iego zwirzchu przez krzełt bywamy przyłączeni [!] *RejPosWiecz*² 92.

Wyrażenie: »wiarą [do czego] przyłączony« (1): Członki páná Kriřtułowe/ niczym innym/ iedno iednoftáyną wiarą á nádzyeia/ do iedney łpoleczności przyłączone bywáią. *RejPosWiecz*² 94 *marg*.

Szereg: »przyłączon abo policzon« (1): mamy baczyć/ iáka to ielt rofkolř/ ktho ielt przyłączon ábo policzon do they winnice iego *RejPos* 61v.

β. Przydany, dodany jako towarzysz, pomocnik (3) :

przyłączony do kogo (1): Y będą przyłączeni do ciebie [*bracia twoi*]/ y ftrzec będą ořtrożności namiotu świádeřtwá wedle wżzey służby *BudBib Num* 18/4.

przyłączon(y) komu (2): Naprzod gdi pořfel nasch ktorego sdworv naschego slyemi y fynschimy yemu przes nas przilaczonimy poddanimy nařchimy řtimy ktorzi będą od Tvreczkiego Czefřarza kv they tes to rzeczi posłany syedzie fye thedi powy im posdrowienye *LibLeg* 10/69v; my theř o Bogu mowić/ ábo z nim mowić/ ábo łpráwy iego obáczyć/ nigdy nie mořem iedno przez pořredniká/ ábo gdy mu będzie przyłączon Pořrednik/ przez ktorego on wżytko vczynił. *GrzegRóżn* C.

b. O abstraktach (3) :

przyłączony czemu (1): tak teř imy przes wodę chrztu/ ktorey obietnicza y řłowo Bože ielt przilaczone/ yeřtelny od rodźeni *SeklKat* V3v.

przyłączony k(u) czemu (2): Rozumiey zęc fię to nie dla wody řtawa/ ale dla obietnicze řłowa bořego ktora bywa przilaczone ku wodzie. *SeklKat* V3; Teraz mowmy o vtrácie y o inřnych wádách ktemu przyłączonych. Bo ktorzi ludzie řwowlonie á rořpuřtnie żywá ři muřzą wiele vtrácáć *ModrzBaz* 55v.

c. O terytoriach, jednostkach administracyjnych i ich mieszkańcach: wcielony, włączony, oddany pod czyjeř wladanie (21) : *BielKron* 374 *marg*, 475v; Gdźieby *deficiente řtirpe* Křięźęciá Kurlándckiego [...] Kurlándcka ziemiá przypádlá do obu narodów y Páńřtw/ łpólnie przyłączona bydź ma *SarnStat* 1207; W tym okřęcie [*tj. ojczyźnie*] maćie řyny/ dzieći/ řony/ imienia/ řkárby/ y wżytko w czym řie kochaćie/ w tym ták wiele duř ielt ile ich to kroleřtwo y páńřtwá przyłączone máią *SkarKazSej* 667a.

przyłączon(y) do czego (5): Wieliz miásto y powiát Mołkiewłki po wojnie z Mołkwą przyłączony był do Księłtwá Wielkiego *SarnStat* 1044; Rufka Ziemiá do Korony Polłkiéy iełt przyłączoná *SarnStat* 1057, 1037, 1058, 1211.

przyłączon(y) czemu (7): TA ziemiá o ktorey piłzę/ była niekiedy Fráncułkicy ziemi przyłączona iáko y Allácy *BielKron* 284, 284, 385; Szłáchtá onych Księłtw ma łwóy ołobliwy powiát/ á włzákże iż we włzytkim iełt Woiewóđztwu Krákwłkiému przyłączona: dla tego [...] *SarnStat* 1216, 1187, 1212, 1215.

przyłączon(y) k(u) czemu (5): Limburg miásto y kłięłtwo Limburgeńłkie [...] tę ziemię ku Fráncicy liczá/ ále część więłfza thego kłięłtwá ku Gieldriyłkiemu kłięłtwo przyłączoná iełt. *BielKron* 285v; á ná tym miełfcu ten kołciół ochędoźnie połtáwion/ nádawłzy do niego kielichow ornatow/ y inych rzeczy dofył/ y fárá S.Wáwrzyńcá kniemu przyłączoná iełt *BielKron* 376v, 385; *Mącz* 328a; *ModrzBaz* 138v.

przyłączony czym (2): Provincia, Kráyiná/ Ziemiá/ Stárołtwo/ Powiát. Proprie tantum dicitur, Kráyiná/ Walká á woiná ku páńłtwu náłzemu przilłączona. *Mącz* 328a. Cf *Wyrażenie*.

W połączeniach szeregowych (2): té Księłtwá [...] były ziednoczoné y wćieloné/ y Woiewóđztwu Krákwłkiému ná wieki przyłączoné *SarnStat* 1215, 1212.

W charakterystycznych połączeniach: przyłączona(-y, -e) kraina (2), *krolestwo, księłtwo* (2), *miasto, pańłstwo, powiát, ziemia* (12).

Wyrażenie: »przymierzem przyłączony« (1): Kułz/ y Fut/ y Lud/ (y) włzytko połpolłtwo/ Kuw tełz/ y łynowie ziemié przymierzem (przilłączoney) [*filiu terrae foederis*] połęgá z nimi od mieczá *BudBib Ez* 30/5.

Szeregi: »przyjęty i przyłączony« (1): oni włzyłcy y kołdy zołobná nie zbrániáią łie Vniéy [...] á żeby tełz wedle condiciiey y Artykułów niłzéy opilánych/ które łá przez tełz Połły przed námi przełozoné/ do Krółełtwá náłzého byli przyięci y przyłczeni. *SarnStat* 1211.

»przywrocony i przyłączony« (3): áby byłá [*Ziemia Podlaska*] do Korony przywrocona i przyłączona. *SarnStat* 1037, 1058, 1187.

»przyłączony i zapisany« (1): Látá 1413. Lithwá drugi raz ku Polłzce przyłączona y zápiłana byłá/ przez łpráwę Włáđzilławá Krola *BielKron* 385.

d. O majątku, dobytku, posiadanych dobrach (5) :

przyłączony do czego (4): áby nie ináczey iedno iáko wyłtępiący przeciw Máiełtatowi Krolewłkiemu byli karáni/ to iełt/ nie tylko ná gárdle/ ále y ná máiełnołci/ ktoraby po zámordowány Heretyku do łkárbu Krolewłkiego byłá przyłączoná *GroicPorz* ii4; Kołcióły miály przyłczone do łiebie łzkoły dla młóđzieńcow *ModrzBaz* 131v, 124v; *SarnStat* 104.

przyłączony z czego ku czemu (1): iż oczogo pozváno Kołczielne nieiełt, iedno przilłczone ziego włálłnego kv Kołczielnemv *ComCrac* 20.

W przeciwstawieniu: »odłączony ... przyłączony« (1): [*o podziale dochodów*] ze włzytkich prowentów [...] rewidowánych y łzácowánych/ ma byđł naprzóđ odłączona piáta część/ która żeby do trzech części náłzych przyłączoná byłá. *SarnStat* 104.

e. *O tekście [ku czemu] (1)* : Ty są słowa onego Anioła który mówi/ y mają być przyłączone ku końcowi Káp. 10. *BibRadz* I 453c *margin.*

f. *O ciele człowieka [do czego] (1)* : gdyby którykolwiek członek od ciała był oderwan/ iuz nie iest godzien aby iyiego własnym przezwilkiem zwano/ przeto iż żywym być/ ani vrzędu swego vzywac może/ iesli do wżytkiego ciała nie będzie przyłączon *ModrzBaz* 3.

g. *astron. O układzie ciał niebieskich [ku czemu] (2)* : ku ktoremu [złączeniu] będzie też przyłączon Sáturnus/ ná then czas w ognińtym známienu niebiełkim będący. *LeovPrzep* C4, A2.

h. *O wymowie [ku czemu] (1)* : wżakże iesli powtoręm i tudzież idzie iaki inży wokálisz/ tedy wedle mało wyżłzy przelżego napominięniá/ má to/ i/ ku pośledniemu nie ku tęmu który przelżedł wokáliszowy być przyłączono/ iako wśłowách pieię/ sieię/ wieię *MurzOrt* B2.

i. *O smaku substancji roślinnej [czemu] (1)* : Czebulá myśza [...] má w sobie nieiaką ostroć ognińtą/ y gorzkość też iey iesłh przyłączona z nieiaką słodkością. *FalZioł* I 133a.

2. *Przekazany, podporządkowany (o jurysdykcji) (3)* :

przyłączony do czego (1): MATERIA SĄDÓW KROL: Co zá máteriá do swych sądów Król sobie zořtawił.[...] Iełcze potym niektóre, z tego Reyestru są wyięté, a do Trybunálłkiego sądu przyłączoné *SarnStat* 139.

przyłączony czemu (1): Wóytowie/ Sołtysi/ Łáwnicy [...] praw Niemieckich [...] aby przedawáli práwo naiwysłże/ które Máieřtatowi nářzemu tylko iest przyłączoné: [...] ná co im řadná nie iest dáná władzá *SarnStat* 954.

przyłączony czym (1): poddáni nářzy [...] ktorzy przedtym od práwá Křięřtw przerzeczonych byli przez nář wyięći/ á práwem króleřtwá nářzého byli przypifáni/ przyłęczeni/ y dárowáni/ máię sie przywróćić do tákowégóř porřádku práwá *SarnStat* 1213.

W połączeniu szeregowym (1): *SarnStat* 1213 *cf* *przyłączony czym*.

W przeciwstawieniu: »wyięty ... przyłączony« (1): *SarnStat* 1213 *cf* *przyłączony czym*.

3. *Graniczący [czemu] (1)* : A rycerz řprawiedliwy/ miał niektorą ziemię grániczną á przyłączoná [ř]iemi onego łácomego [rycerza] *HistRzym* 73v.

Cf **PRZYŁĄCZYĆ**